

Ram Koirala: "Vesiongelmien on olemassa yksinkertaisia ratkaisuja"

(Artikkeli on julkaistu Helsingin Sanomissa 23.3.2005)

Kansainvälisenä vesipäivänä 22.3. YK lanseeraa Veden vuosikymmenen 2005–2015 (Water for Life), muistuttaen vahvasta kansainvälisestä sitoutumisesta vesitavoitteiden toteuttamisessa ja painottaen erityisesti naisten osuutta vesikysymysten ratkaisemisessa. Puhtaan veden saatavuus on hallituksille työkalu myös muiden vuosituhattavoitteiden saavuttamiseksi - erityisesti tavoitteen neljä saavuttamiseksi, jonka pyrkimyksenä on vähentää lapsikuolemia kahdella kolmasosalla.

UNICEFin Maailman lasten tila 2005 -raportin mukaan 21 prosenttia kehitysmaiden lapsista kärsii vesipulasta ja joutuu elämään yli 15 minuutin kävelymatkan päässä juomakelpoisesta vedestä. Toisin sanoen yksi viidestä maailman lapsesta joutuu selviytymään jokapäiväisestä elämästään - juomisesta, ruuanlaitosta, käsienpesusta - 20 litralla vettä.

Puhdas vesi, hyvä sanitaatiohuolto ja hygienia ovat välttämättömiä terveydelle, erityisesti pikkulapsille. Monissa maissa likaisesta vedestä johtuvat taudit kuten ripuli ovat pahimpia alle viisivuotiaiden lasten tappajia. Vuoden 2002 Kestävän kehityksen foorumi (World Summit on Sustainable Development, WSSD) asetti tavoitteeksi vähentää ilman sanitaatiohuoltoa elävien ihmisten määrän puoleen vuoteen 2015 mennessä. Tällä tavoitteella on valtava vaikutus lasten terveyteen, sillä 30,7 prosentilla kehitysmaiden lapsilla ei ole käytettävissä minkäänlaisia saniteettitiloja.

Puhtaan veden puute vaikuttaa paitsi terveyteen myös monin eri tavoin lasten elämään. Miljoonien tyttöjen koulunkäynti estyy, kun he joutuvat käyttämään useita tunteja päivässä vedenhakuun.

Olen tehnyt työtä vesi- ja sanitaatio-ohjelmien parissa yli 20 vuoden ajan, ensin Nepalissa sitten YK:n vapaaehtoisohjelmassa Laosissa ja sen jälkeen UNICEFissa Vietnamissa, Itä-Timorissa ja nyt Eritreassa. Oma elämäni on ollut hyvä

kannustin työhöni vesihuollon parissa. Vietin lapsuuteni Nepalissa syrjäisessä vuoristokylässä, jonne vesi haettiin puolentoista tunnin matkan päästä. Vedenhaku oli yleensä tyttöjen työtä. Päivä alkoi aamuherätyksellä kello 3:00 vedenhakuun. Kilpailu yöllä lähteeseen kerääntyneestä vedestä oli jokapäiväistä. Jos myöhästyit, seuraavalle vedenhakupaikalle piti kävellä toiset puolitoista tuntia. Kesän kuluessa vesilähde kuivui. Osallistuin lukuisia kertoja tilaisuuksiin, joissa viimeisenä keinona sateen saamiseksi oli rukoilla sateenjumalaa.

Opiskeltuani vesi-insinööriksi Intiassa pääsin tekemään töitä kotimaassani maaseudun vesi- ja sanitaatiohankkeissa. Useimmat kotikyläni lapset ovat nykyään koulussa, ja naisten työmäärä on keventynyt kyläkaivon myötä.

Vaikka vesiongelmien on monisyisiä, useisiin vesiongelmien on olemassa myös yksinkertaisia ratkaisuja. Vuonna 1999 olin mukana ohjelmassa, jossa 250 000 ihmistä Länsi-Timorin pakolaisleireillä sai vesiapupaketteja. Vesiapupaketit koostuivat ämpäreistä, kanistereista ja vedenpuhdistustableteista, joilla vedestä saatiin juomakelpoista. Myös Aasian tsunamin jälkiseurauksissa käytettiin vastaavia vesiapupaketteja. Vedenpuhdistustabletit voivat hätäaputilanteissa estää pahimmilta tartuntataudeilta kuten ripulilta ja koleralta. Vesiapupaketin kaltaisilla ratkaisuilla voidaan parhaimmillaan pelastaa useita satojattuhansia ihmisiä.

Vesipula voi olla myös hiljaista hätää. Esimerkiksi Eritreassa viidettä vuotta jatkuva kuivuus vaatii kahdenlaisia toimenpiteitä: tankkiautolla vettä pahimmille kuivuusalueille sekä vanhan vesijärjestelmän kunnostamista ja uusien rakentamista. Tilanne Afrikassa onkin hyvin toisenlainen kuin Nepalissa, Laosissa, Vietnamissa, Indonesiassa ja Itä-Timorissa, joissa vettä on enemmän ja "näkyvillä" mutta veden laatu ongelmallisempaa.

Hätätilanteet ovat oma lukunsa. Varsinaisen vesihuollon täytyy kuitenkin olla kestäväällä pohjalla.

Yksinkertaisten veden talteenottojärjestelmien käyttäminen talojen katoilla tuo helpotusta vesipulaan monissa maissa. Vedestä puhuttaessa ei pidä unohtaa siisteyskasvatuksen merkitystä. Pelkkä saippuapala voi tuoda merkittävää parannusta: käsienpesun opettaminen on vähentänyt ripulitartuntojen määrää noin 40 prosentilla. Likaisesta vedestä aiheutuneiden ripulitautien hoitoon tarkoitettujen edullisten suolasokeriliuospussien käyttö on pelastaneet miljoonien lasten hengen. Nämä suolasokeriliuospussit ovat helppokäyttöisyyden takia käytössä useimmissa kehitysmaiden kotitalouksissa.

Kaivojen ja vesipisteiden rakentaminen antaa ihmisille aivan erilaiset mahdol-

lisuudet päästä pois köyhyyden ikeestä ja ylläpitää viljelyksiä perheen ruokkimiseksi. Eräessä afrikkalaisessa kylässä kaivoveden hinta laski kymmenesosaan siitä, mitä se ennen maksoi yksityisiltä markkinoilta hankittuna. Parin sentin vesimaksulla kyläkaivo tuo hintansa moninkertaisesti takaisin vähentyneinä sairaustapauksina.

Yksinkertaisilla ratkaisuilla voidaan tuoda merkittävää helpotusta monien kehitysmaissa elävien ihmisten elämään. Ratkaisut vesitilanteen helpottamiseksi ovat pitkälti jo olemassa. Veden vuosikymmen tarjoaakin erinomaiset mahdollisuudet nostaa globaali vesitilanne agendalle. Kansainvälisenä vesipäivänä on hyvä muistaa, että puhdas vesi on kaikkea muuta kuin itsestäänselvyys yli miljardille ihmiselle.

Ram Koirala,

Vesi- ja sanitaatioyksikön johtaja
UNICEF Eritrea

